

W numerze:

1. Uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna – skutki ogłoszenia upadłości małżonka nieprowadzącego działalności gospodarczej pozostającego w ustroju wspólności majątkowej – z dnia 16 grudnia 2019 roku.
2. Przedawnienie roszczeń w prawie cywilnym – istota zagadnienia, terminy, jak liczyć.

Ze świata ...

I z Polski ...

Na koniec roku 2019, powiększony skład – Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna, wydał uchwałę dotyczącą skutków ogłoszenia upadłości małżonka nieprowadzącego działalności gospodarczej pozostającego w ustroju wspólności majątkowej

III CZP 7/19 – uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 16 grudnia 2019 r.

Z dniem ogłoszenia upadłości małżonka, nieprowadzącego działalności gospodarczej (art. 491¹ i nast. ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe, t. jedn.: Dz.U. z 2019 r., poz. 498 ze zm.), pozostającego w ustroju wspólności majątkowej, między małżonkami powstaje rozdzielnosc majątkowa, a majątek wspólny, którego podział nie jest dopuszczalny, wchodzi do masy upadłości.

PRZEDAWNIEŃ ROSZCZEŃ W PRAWIE CYWILNYM – istota zagadnienia, terminy, jak liczyć

Przedawnieniu, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, ulegają **roszczenia majątkowe**. Nie ulegają przedawnieniu np. roszczenia właściciela nieruchomości o wydanie mu nieruchomości.

Ogólne zasady dotyczące przedawnienia roszczeń w prawie cywilnym określają przepisy Kodeksu cywilnego – część ogólna.

„Przedawnienie” oznacza, że dane roszczenie nie może być dochodzone.

Ten przeciwko któremu przysługuje roszczenie może rzec się zarzutu przedawnienia, przy czym zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Co do zasady zaś, po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

Termin przedawnienia roszczeń są różne, określają je przepisy prawa.

Zasadą obowiązującą w prawie polskim jest termin przedawnienia roszczeń z zakresu prawa cywilnego wynoszący **6 lat**, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – **3 lat**. Większości z nas świadomość tych terminów przedawnienia roszczeń jest znana.

Od tej zasady przepisy prawa przewidują jednak szereg wyjątków. I to właśnie na te wyjątki chcielibyśmy zwrócić uwagę w niniejszym numerze Newslettera. Nie należy zwlekać z dochodzeniem wymagalnego roszczenia, gdyż może się okazać, że minął już okres przedawnienia, a dotychczas przysługujące nam roszczenie stanie się niemożliwe do dochodzenia. Taka sytuacja może mieć miejsce np. gdy zapomnimy, że roszczenia z tytułu zapłaty ceny objętej fakturą wystawioną w związku ze sprzedażą towarów określonego rodzaju w zakresie prowadzonej działalności przedsiębiorstwa, przedawniają się z upływem 2 lat, a nie 3. Dlatego należy pamiętać, że gdy wystawiliśmy fakturę za sprzedaż w ramach prowadzonej działalności przedsiębiorstwa i nie otrzymaliśmy do chwili obecnej zapłaty, mamy zaledwie 2 lata na dochodzenie tej zapłaty.

Poniżej przedstawiamy **przykładowe wyjątki** w zakresie prawa cywilnego od generalnej zasady przedawnienia roszczeń w terminie odpowiednio – 6 lat, a co do roszczeń o świadczenia okresowe i roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lat:

6 miesięcy:

- roszczenia biorącego pożyczkę o **wydanie przedmiotu pożyczki** – liczone od chwili, gdy przedmiot pożyczki miał być wydany,
- roszczenia przysługujące **przewoźnikowi przeciwko innym przewoźnikom**, którzy uczestniczyli w przewozie przesyłki – liczone od dnia, w którym przewoźnik naprawił szkodę albo od dnia, w którym wytoczono przeciwko niemu powództwo,
- roszczenia **sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej** – liczone począwszy od dnia poniesienia kosztów przez sprzedawcę w wyniku wykonania uprawnień z tytułu rękojmi przez konsumenta, nie później jednak niż w dniu, w którym sprzedawca powinien wykonać swoje obowiązki wobec konsumenta.

1 rok:

- roszczenia wynajmującego **przeciwko najemcy** o naprawienie szkody z powodu uszkodzenia lub pogorszenia rzeczy – liczone od dnia zwrotu rzeczy,
- roszczenia najemcy **przeciwko wynajmującemu** o zwrot nakładów na rzecz albo zwrot nadpłaconego czynszu – liczone od dnia zwrotu rzeczy,
- roszczenia zastawcy **przeciwko zastawnikowi** o naprawienie szkody z powodu pogorszenia stanu rzeczy – liczone od dnia zwrotu rzeczy,

- roszczenia zastawnika **przeciwko zastawcy** o zwrot nakładów na rzecz – liczone od dnia zwrotu rzeczy,
- roszczenia **użyczającego przeciwko biorącemu do używania** o naprawienie szkody za uszkodzenie lub pogorszenie rzeczy- liczone od dnia zwrotu rzeczy,
- roszczenia **biorącego do używania przeciwko użyczającemu** o zwrot nakładów na rzecz oraz o naprawienie szkody poniesionej wskutek wad rzeczy – liczone od dnia zwrotu rzeczy,
- roszczenia z **umowy spedycji**,
- roszczenia z tytułu **rękojmi za wady fizyczne i prawne** (o usunięcie wady lub wymianę rzeczy sprzedanej na wolną od wad) – liczone dnia stwierdzenia wady.

2 lata:

- roszczenia z tytułu **sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy (np. z tytułu zapłaty ceny wynikającej z faktury wystawionej w związku ze sprzedażą towarów określonego rodzaju, dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa)**,
- roszczenia **prowadzących gospodarstwo rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych**,
- roszczenia wynikające z **umowy o dzieło** – liczone od dnia oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane – od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy miało być oddane,
- roszczenia z umowy zlecenia i z umowy o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju i roszczenia z tytułu zaliczek udzielonych tym osobom,
- roszczenia z umowy zlecenia i z umowy o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone,
- wzajemne **roszczenia producenta i kontraktującego** – liczone od dnia spełnienia świadczenia przez producenta, a jeśli świadczenie nie zostało spełnione przez producenta – od dnia, w którym powinno być spełnione,
- roszczenia wynikające **ze stosunku rachunku bankowego**, za wyj. roszczeń o zwrot wkładów oszczędnościowych.

3 lata:

- roszczenia o **naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym** – liczone od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę), przy czym:
 - jeżeli szkoda wynikała ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem **20 lat** od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia,
 - w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może się skończyć wcześniej niż z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia,
 - przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem 2 lat od uzyskania przez nią pełnoletności,

- roszczenie o naprawienie **szkody wyrządzonej przez produkt niebezpieczny** – liczone od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia (w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat 10 od wprowadzenia produktu do obrotu),
- roszczenia z **umowy ubezpieczenia**.

5 lat:

- roszczenia uprawnionego z tytułu **zachowku** – liczone od ogłoszenia testamentu,
- roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń – liczone od ogłoszenia testamentu,
- roszczenia przeciwko osobie zobowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych od spadkodawcy zapisu windykacyjnego lub darowizny – liczone od otwarcia spadku,
- roszczenia z tytułu **zapisu** – liczone od dnia wymagalności zapisu.

6 lat:

- roszczenie **stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu** lub **innego organu** powołanego do rozpoznawania sprawy danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego,
- roszczenie **stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd**,
ale stwierdzone w ten sposób roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości – 3 lata

Uwaga: **koniec** terminu przedawnienia przypada zawsze **na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba, że termin przedawnienia jest krótszy niż 2 lata.**

Bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu:

- co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom – przez czas trwania władzy rodzicielskiej (**np. co do roszczeń alimentacyjnych**),
- co do roszczeń, które przysługują osobom niemającym pełnej zdolności do czynności prawnych przeciwko osobom sprawującym opiekę lub kuratelę – przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli,
- co do roszczeń, które przysługują jednemu z małżonków przeciwko drugiemu – przez czas trwania małżeństwa,
- co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju – przez czas trwania przeszkody.

Terminy przedawnienia roszczeń **nie mogą** być przez strony umownie zmieniane (ani skracane ani przedłużane).

Bieg przedawnienia roszczenia może zostać przerwany.

Ze świata – Twórcy „Avengers: Koniec gry” zamierzają wyprodukować dla Amazon Studios serial szpiegowski „Citadel”

Z Polski – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2019 roku w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, status miasta od 1 stycznia 2020 roku uzyskały miejscowości: Czerwińsk nad Wisłą w powiecie płońskim w województwie mazowieckim, Lututów w powiecie wieruszowskim w województwie łódzkim, Piątek w powiecie łęczyckim w województwie łódzkim i Klimontów w powiecie sandomierskim w województwie świętokrzyskim. Historycznie cztery powyższe miejscowości miały już status miasta, utraciły go w XIX wieku w związku z represjami carskimi związanymi z powstaniem styczniowym.

Newsletter przygotowany jest przez zespół Kancelarii Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. z siedzibą w Warszawie, ul. Bagno 2 lok. 71, 00-112 Warszawa. Firma wpisana jest do rejestru przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000467341, REGON: 146768660, NIP: 5252558402 i nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, informacji handlowej ani doradztwa prawnego. Jeżeli nie chcesz otrzymywać Newslettera [możesz się wypisać](#).

Redaktor prowadząca: r.pr. Luiza Kwaśnicka, Redaktor graficzna: Ewelina Sobolewska